

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 302

van **HANNES ANAF**

datum: 7 februari 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Kinderopvanginitiatieven - Naleving vergunningsvoorwaarden

De Vlaamse overheid legt aan alle organisatoren van kinderopvang kwaliteitseisen op. Eisen over personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, het aantal kinderen per kinderbegeleider, het pedagogisch beleid en werking, ouderparticipatie, klachten, kwaliteitszorg. Logisch ook want jonge kinderen zijn kwetsbaar en de kwaliteit van de opvang in de eerste jaren van een kind heeft grote invloed op zijn latere ontwikkeling. Het aanbieden van verantwoorde, kwalitatieve kinderopvang is daarom belangrijk.

Vanuit dit opzicht heeft de Zorginspectie dan ook de opdracht na te gaan of alles voldoet aan de regelgeving. Kind en Gezin is verantwoordelijk voor de handhaving van de regelgeving en beslist op basis van de vaststellingen van de Zorginspectie wat er met de vergunning gebeurt.

Toch kan het jarenlang aanslepen vooraleer een opvanginitiatief na herhaalde inbreuken een aanmaning krijgt voor het naleven van de vergunningsvoorwaarden met schorsing van de vergunning tot gevolg, een sluitingsbevel of het opleggen van een bestuurlijke boete.

1. Welke stappen moeten worden doorlopen voordat een opvanginitiatief zijn vergunning verliest en moet sluiten?
2. Hoeveel voltijdequivalenten (vte's) zijn tewerkgesteld bij de Zorginspectie kinderopvang?
3. Hoeveel opvanginitiatieven controleren zij jaarlijks? Graag de cijfers van 2015 tot 2019.
4. Hoeveel vte's zijn tewerkgesteld bij Kind en Gezin voor de handhaving van de regelgeving?
5. Hoeveel keer heeft Kind en Gezin (tussen 2015 en 2019 per jaar) al een aanmaning tot naleving van de vergunningsvoorwaarden moeten uitschrijven op advies van de Zorginspectie?
6. Wat gebeurt er uiteindelijk indien deze vergunningsvoorwaarden na deze periode niet in acht worden genomen? In hoeveel procent van de gevallen gaat men dan over tot een schorsing? In hoeveel procent van de gevallen gaat men dan over tot sluiting? In hoeveel procent van de gevallen wordt er een boete opgelegd?

7. Hoeveel keer heeft Kind en Gezin (tussen 2015 en 2019 per jaar) een advies tot opstart handhaving door de Zorginspectie naast zich neergelegd?

ANTWOORD

op vraag nr. 302 van 7 februari 2020

van **HANNES ANAF**

1. Opvanginitiatieven worden bezocht door Zorginspectie. Wanneer uit verslagen van deze bezoeken blijkt dat tekorten niet aangepakt worden, kan Opgroeien regie een handhavingstraject opstarten.

De organisator ontvangt in het geval van de opstart van een handhavingstraject een eerste formele aanmaning op basis van de tekorten vastgesteld door Zorginspectie. In deze aanmaning wordt het handhavingstraject geduid en legt Opgroeien regie respectievelijke termijnen op waarbinnen de vermelde tekorten moeten worden weggewerkt.

Bij de opstart van het handhavingstraject wordt ingezet op persoonlijk contact met de organisator door een gesprek. Het belang van de regelgeving (het "wat" en het "waarom") wordt hierbij geduid en er worden handvatten aangereikt om de werking bij te sturen in het streven naar een kwalitatieve en veilige kinderopvanglocatie, in overeenstemming met de regelgeving. Tijdens deze gesprekken worden in het bijzonder de mogelijkheden toegelicht van begeleiding door het Ondersteuningsnetwerk MENTES (prioritaire doelgroepen), dan wel door de pools gezinsopvang.

We benadrukken dat aan een handhavingstraject in vele gevallen al een voortraject voorafging, waarbij de organisator zelf al initiatief kon nemen met een plan van aanpak en waarbij ook al een aantal contacten met de klantenbeheerder kunnen plaatsvinden.

Als een volgende stap in het handhavingsproces zich opdringt omwille van een onvoldoende evolutie in het wegwerken van de tekorten en Opgroeien regie gaat over tot een voornemen (tot schorsing of opheffing van de vergunning), dan wordt een organisator daarbij uitgenodigd voor een hoorrecht: hier kunnen elementen worden aangebracht die Opgroeien regie ertoe kunnen aanzetten het voornemen niet door te voeren, of bijvoorbeeld de uiteindelijke beslissing mede te laten afhangen van een nieuw bezoek door Zorginspectie.

Leiden de binnen het traject gevolgde stappen niet tot de noodzakelijke verbeteringen, dan kan uiteindelijk de vergunning worden geschorst of opgeheven. Hierna beschikt een organisator nog over bezwaarmogelijkheid waarbij - in afwachting van een definitieve beslissing na advies van de Bezwaarcommissie - de werking kan worden gecontinueerd.

<https://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/opvolging/>

2. Inhoudelijke inspecties: 25,37 VTE (voor kinderopvang, preventieve gezinsondersteuning en adoptie samen)
De reële beschikbaarheid voor inspectie en overleg/afstemming is door allerlei afwezigheden een stuk lager.
Financiële inspecties: 3,73 VTE

3. Inhoudelijke inspecties¹

	2015	2016	2017	2018	2019
Groepsopvang ²	1.554	1.080	1.469	1.233	1.465
Gezinsopvang	997	748	714	387	258
Organisatoren	0	0	12	99	4
Initiatief Buitenschoolse Opvang	56	51	51	40	38
Buitenschoolse opvang verbonden aan een kinderdagverblijf	0	5	3	2	9
Buitenschoolse gezinsopvang met attest van toezicht	0	0	4	3	9
Buitenschoolse groepsopvang met attest van toezicht	17	17	9	5	12
Lokale dienst - buitenschoolse opvang	0	1	1	0	0
Vakantieopvang	0	0	0	1	0
Testfase inspectie-instrument monitoring pedagogische kwaliteit (MEMOQ) ³	nvt	259	nvt	nvt	nvt
Niet-vergunde kinderopvang	42	12	6	2	5
TOTAAL	2.666	2.173	2.269	1.772	1.800

Financiële inspecties

Jaar	Aantal inspecties
2015	292
2016	197
2017	236
2018	246
2019	219
Totaal	1190

4. Binnen Opgroeien regie zijn momenteel 30 klantenbeheerders voorzien voor de opvolging van kinderopvangdossiers. Daarnaast 4 inhoudelijke coördinatoren, evenals enkele andere inhoudelijke experts (juristen, beleidsmedewerkers) die hierin een ondersteunende rol kunnen opnemen.

Er worden op vandaag 7039 vergunde opvanglocaties baby's en peuters opgevolgd, alsook 754 erkende buitenschoolse groepsopvanglocaties, 98 zelfstandige buitenschoolse groepsopvanglocaties en 16 locaties zelfstandige buitenschoolse gezinsopvang (attesten van toezicht).

Het aantal VTE medewerkers dat enkel en alleen werkt aan handhaving van regelgeving is echter niet 'afgelijnd' te bepalen. De klantenbeheerder staat in voor de opvolging in de breedte van de hem toegewezen dossiers. Het beheren van dossiers impliceert de behandeling van de aanvraag vergunning, het subsidieluid, de opvolging van door inspectie vastgestelde tekorten, ... Doorheen al deze processen

¹ Het fluctuerend aantal inspecties is voor een groot deel afhankelijk van de effectieve beschikbaarheid (pensioneringen, ziekte, zwangerschappen, inwerking nieuwe collega's, enz.).

² In de inspecties groepsopvang zitten ook de infrastructuurinspecties (voorafgaand aan een nieuwe of aanpassing vergunning in de groepsopvang), ongeveer 350 jaarlijks.

³ De implementatie van MeMoQ vereist een intensieve opleiding en supervisie en maakt ook de duur van de bezoeken langer.

wordt sterk ingezet op informeren en (toeleiden naar) ondersteuning van organisatoren. Strikte bepaling van de fractie werk dat in relatie staat tot het luik handhaving is van hieruit moeilijk aan te geven.

5. Opgestarte trajecten gelieerd aan adviezen opstart handhaving door Zorginspectie:

Jaar	Aantal opgestarte handhavingstrajecten
2015	07
2016	31
2017	53
2018	64
2019	71

Daarnaast is ook sprake van handhaving in het kader van louter administratieve dossieropvolging, wat buiten het bestek van deze vraag valt.

6. Zoals toegelicht onder punt 1 is een aanmaning de eerste formele stap in het opstarten van een handhavingstraject. Na de in de aanmaning opgenomen deadlines, en doorheen de duurtijd van het verdere traject gebeuren nieuwe dossierevaluaties (inherent hieraan zijn gesprekken met organisatoren en/of nieuwe vaststellingen door de Zorginspectie). Het is dus niet zo dat elk opgestart handhavingstraject de facto leidt tot een daaropvolgend voornemen, en van daaruit eventuele schorsing of opheffing van de vergunning.

Opgroeien regie kan in de volgende gevallen beslissen om de vergunning te schorsen:

- als een inbreuk op de vergunningsvoorwaarden op korte termijn weggewerkt kan worden;
- uit voorzorg, als er ernstige indicaties zijn dat er een inbreuk is op de vergunningsvoorwaarden en dat daardoor de veiligheid en gezondheid van de kinderen in het gedrang komen;
- als de organisator het toezicht op de vergunningsvoorwaarden verhindert.

Schorsingen uit voorzorg gebeuren bij hoogdringendheid, en zijn dus niet het gevolg van het doorlopen van een volledig handhavingstraject.

Jaar	Schorsingen waarna	Stopzetting organisator	Sluiting na opheffing	Opheffen van de schorsing (hervatten werking)
2015	3	1	2	
2016	1			1
2017	4	1	3	
2018	5	2	1	2
2019	2	2		

Opgroeien regie kan in de volgende gevallen beslissen om de vergunning op te heffen:

- als een inbreuk op de vergunningsvoorwaarden niet op korte termijn weggewerkt kan worden;

- als een inbreuk die aan de basis van een schorsing lag, niet weggewerkt is binnen de termijn die is bepaald in de beslissing tot schorsing van de vergunning;
- als de organisator op basis van onjuiste gegevens een vergunning heeft verkregen.

Jaar	Opheffingen
2015	2
2016	10
2017	6
2018	7
2019	8

Een aantal opheffingen werden al voorafgegaan door een schorsingsbeslissing.

Boetes werden tot nog toe opgelegd voor de volgende specifieke situaties:

- één niet vergunde kinderopvanglocatie, omdat niet werd ingegaan op de vraag om de gegevens van de ouders van de opgevangen kinderen aan Opgroeien regie te bezorgen;
 - 4 kinderopvanglocaties waarvoor de gegevens van de opgevangen kinderen in het kader van de opvangtoeslag niet werden bezorgd.
7. Opgroeien legt nooit zonder meer een advies tot handhaving vanuit Zorginspectie naast zich neer. Elk advies wordt ten gronde bestudeerd. Als Zorginspectie een advies opstart handhaving formuleert en als dergelijk advies niet 'standaard' leidde tot het effectief opstarten van een handhavingstraject, dan hangt dit samen met de contextuele dossierevaluatie waarbij ook sprake is van een prehandhavingstraject. Een organisator kan een gedegen en onderbouwd plan van aanpak indienen, dit desgevallend tijdens een gesprek toelichten (waarbij in het bijzonder ondersteuning door MENTES of de pool gezinsopvang aan bod kan komen) én van waaruit niet a priori gesteld kan worden dat elk advies opstart handhaving de facto aanleiding geeft tot het aanmanen van de organisator en dus opstarten van een handhaving. Voor elk dossier is er dus ook een onderbouwde motivering beschikbaar waarom wel of (nog) geen handhaving wordt opgestart.

Opgestarte handhavingstrajecten

Jaar	Advies handhaving ZI	Handhavings Trajecten	Geen opstart handhaving
2015	23	07	16
2016	68	31	37
2017	107	53	54
2018	133	64	69
2019	155	71	84

Hierbij geven we mee dat momenteel nog dossiersituaties worden opgenomen naar aanleiding van verslagen van Zorginspectie daterend uit 2019, wat impliceert dat het vermelde cijfer van 71 handhavingstrajecten dus een onderschatting is in relatie tot de 155 vermelde adviezen opstart handhaving.

Bijkomend element: indien geen handhavingstraject werd opgestart ondanks een advies opstart handhaving door Zorginspectie, blijft het dossier uiteraard in de focus van Opgroeien regie en Zorginspectie. Desgevallend daaropvolgende vaststellingen

door Zorginspectie leiden tot een verdere dossieranalyse en –evaluatie, van waaruit bijhorende aanpak volgt. Zo kan het zijn dat na opvolging door Zorginspectie er alsnog een handhavingstraject wordt opgestart.